

Handläggare:

Malin Eidmann

Kommunikationsansvarig

Datum för besök: 21-02-2020

Rapport från besök på Livregementets husarer

Deltagare

Förtroendevalda: Förtroendeperson, NOAK, skyddsombud, samt ersättare för varje
Pliktrådet: Malin Eidmann
SSHF: Föreståndare och annan personal
Värnpliktiga
Rekrythandläggare/LMA

Sammanfattning

Pliktrådet upplever att en del värnpliktiga har en positiv känsla över sin vistelse på förbandet, medan andra påvisar frustration. Det senare genom starka uttryck, såsom ”- *Jag vill gärna fortsätta i Försvarsmakten men inte på K 3*”. Pliktrådet kan inte avgöra fördelningen över de olika upplevelserna; vilken upplevelse som generellt råder på förbandet. Däremot vill Pliktrådet uppmärksamma att bägge existerar.

Värnpliktigas möjlighet till inflytande över sin utbildning är enligt de förtroendevalda undermålig. Det finns brister när det kommer till struktur och rutin i medinflytandearbetet på förbandet. Frånvaron av kontinuerliga skvadronsnämnder och förbandsnämnder innebär att det i dagsläget saknas viktiga forum för de värnpliktiga att lyfta förslag till förbättring, som inte kan lösas på plutonsnivå. Plutonens förutsättningar och individens möjlighet till påverkan är i dagsläget beroende av plutonchefens goda vilja och möjlighet att lösa problemen.

Inledning

Efter Pliktrådets genomgång av information inför kongressen samlades de förtroendevalda för att återkoppla och utvärdera den genomförda utbildningen. Även rekrythandläggaren/LMA närvarade under genomgången för att kunna svara på en del specifika frågor. Pliktrådet har även samtalat med diverse värnpliktiga under lunch, samt på soldathemmet med soldathemsföreståndare och personal.

För kännedom:

Förbandet har inte haft tillfälle att återkoppla eller åtgärda Pliktrådets uppmaningar från det första besöket. När det i denna rapport lyfts kritik mot problem som kvarstår är det de förtroendevalda på förbandet som själva vid upprepade tillfällen har lyft problemen, inte Pliktrådet.

Diskussion

Medinflytandestrukturen

Bristande kontinuitet, rutin och kommunikation från ledningens håll försvårar de förtroendevaldas förutsättningar att genomföra sitt uppdrag och således hämmas de värnpliktigas inflytande.

Den nuvarande rutinen innebär att stor del av arbetsbelastningen åläggs plutoncheferna. Det är problematiskt då varken arbetsbelastningen eller plutonchefens möjlighet till att lösa de problem de värnpliktiga presenterar står i paritet med plutonchefens tänkta roll. Pliktrådet menar att resultatet blir att problem och förbättringsområden kvarstår trots att dessa varit kända på förbandet vid Pliktrådets första besök för fyra månader sedan. Många av de sakfrågor som lyfts av de värnpliktiga i denna rapport är enligt rådets mening symptomatiskt för det större problemet: bristande kontinuitet, rutin och kommunikation kopplat till medinflytandet.

Kontinuitet

Antalet skvadronsnämnder är för få för att upprätthålla tillräcklig kontinuitet. Sedan inryck har de förtroendevalda genomfört två skvadronsnämnder (varav en genomfördes dagen för Pliktrådets andra besök) samt en förbandsnämnd. Varken Pliktrådet eller de förtroendevalda anser att detta är tillräckligt för att medinflytandet ska vara verksamhetsutvecklande och innebära trygghet för individen i den grad det kan och bör.

Frånvaron av nämnder försvårar de förtroendevaldas möjlighet att löpande lyfta aktuella frågor till ledningen, såväl som informationsspridning åt motsatt håll, från ledning till värnpliktiga. Med få förekommande nämnder hinner information inte nå de värnpliktiga innan den blivit inaktuell. Mellan nämnder åläggs informationsspridning plutoncheferna, vilket förtroendevalda i allmänhet upplever bristfällig. De förtroendevalda efterfrågar en skvadronsnämnd i månaden för att etablera kontinuitet i sitt uppdrag och bättre återkoppling till plutonkamraterna. De menar att rutin och kontinuitet är avgörande för att samtliga värnpliktiga på skvadronen ska ha förståelse för, och förtroende till, medinflytandet som motor för verksamhetsutveckling och trygghet för individen.

Förbandet lyfter genom kommentarer på denna rapport att de veckovis genomför skvadronsrappporter där skvadronsledning, plutonchefer och Förvarshälsan närvarar. Detta ser Pliktrådet självklart som positivt, då relevanta aktörer smidigt kan omhänderta verksamhetsutvecklande åtgärder. Däremot vill Pliktrådet understryka att detta inte får ses som ett alternativ till skvadronsnämnder.

Agenda, protokoll och återkoppling

Varken agenda eller protokoll delas ut i samband med nämnder. Detta försvårar för de förtroendevalda att genomföra sina uppdrag. Medinflytandesystemet har ännu inte fullt ut implementerats på förbandet och de förtroendevalda anser sina uppdrag vara till viss del otydliga. Till detta adderas en kallelse till möte med okänd agenda. Givet omständigheterna är det svårt att komma förberedd till ett sådant möte, med genomtänkta synpunkter och förmedling av kamraternas intressen.

Det är väsentligt att förtroendevalda kan ta del av relevanta dokument för kommande möten i förberedande syfte, samt från föregående möten för att etablera kontinuitet och återkoppling till kamraterna. Detta möjliggör även för övriga värnpliktiga att vara delaktiga i medinflytandet. Vidare önskar förtroendevalda att de ska få större inflytande över mötets agenda och föreslår att de innan mötet kan komma med förslag om ändring och tillägg.

Förtroendevalda lyfter att det saknas återkoppling till det som tas upp på nämnderna. De föreslår att en skriftlig rapport anslås på plutonstavlorna, bifogas i kallelse och/eller vid delgivning av agenda. Rapporten kan exempelvis kort redogöra för föregående, nuvarande och kommande steg i processen för de frågor som diskuterats under nämnderna.

Förberedande möten

I dagsläget saknas forum för de förtroendevalda att gemensamt förbereda sig inför skvadrons- och förbandsnämnder. De förtroendevalda efterfrågar att ledningen avsätter tid för förmöte innan varje nämnd där de kan förbereda, samordna och djupgående diskutera komplicerade frågor och förslag inför nämnderna.

Kallelse

Förtroendevalda upplever att nuvarande rutin för kallelse till nämnder inte fungerar. I dagsläget går kallelse genom plutoncheferna. Det har hänt att kallelser kommer sent, samt att de ej delges samordnat. Detta har genererat förvirring mellan plutonernas förtroendevalda, som får olika direktiv. Förtroendevalda efterfrågar att kallelser skickas via mejl och att anslag sätts upp.

Jargong

Skvadronens förtroendevalda uppger att det i allmänhet råder en jargong mellan de värnpliktiga som präglas av respekt. Vidare uppger de att både befäl och värnpliktiga säger ifrån när någon använder olämpligt språkbruk. Förtroendevalda efterfrågar dock bättre återkoppling på åtgärder från ledningens håll när det sker incidenter av illa behandling. Det ges exempel på initiativ taget av befäl i syfte att främja stämningen i grupper som präglats av dålig jargong, samt anordning av trivselskvällar. Plikträdet uppmuntrar förbandet till att fortsätta med, och utveckla, dessa goda exempel.

Dessvärre delas inte denna bild av samtliga värnpliktiga på skvadronen. Värnpliktiga har lyft att det förekommer sexistiska, homofobiska, rasistiska och i allmänhet nedvärderande uttryck mellan ett fåtal värnpliktiga och från enstaka befäl. Exempel som gavs innefattar, men begränsas inte till, uttryck såsom: ”hora”, ”fitta”, ”bög”, ”kuk”, samt att en värnpliktig blivit tilltalad ”mutantansikte” av ett befäl, då individen hade acne. Plikträdet har genom andrahandskälla hört att det berörda befälet har blivit förflyttad.

Förtroendevald uppger att när denna vänt sig till befäl och ledning på skvadron för stöd, har individen fått till svar att de själva bör styra upp bland kamraterna. När detta inte fungerat och individen än en gång bett om stöd har skvadronsledningen gett svaret att avrapportera vad som sagts i den erfarenhetsenkät som fylls i av värnpliktiga vid slutet av året. Andra förtroendevalda menar att detta är ett missförstånd och att befälets mening var att uppmuntra värnpliktiga till att avrapportera genom trivselenkäten. Det är dock olika angivna individer för de två exemplen, vilket talar mot att det rör sig om samma fall.

Missförstånd kan ändå möjligtvis ha skett genom ryktesspridning. Även om värnpliktiga bör vara en aktiv aktör i arbetet mot en bättre jargong, måste ansvaret åligga utbildande myndighet.

Pliktrådets uppfattning är att upplevelsen av jargong på förbandet skiljer sig drastiskt från individ till individ. Pliktrådet vill uppmuntra förbandet till att ta en aktiv roll i motverkan av problemet, i synnerhet då förtroendevalda upplever att problemet berör samma och enstaka individer. Pliktrådet menar att skarpa påföljder för individen bör tas och att tydligt informera övriga i processen för att etablera förtroende för förbandets ställningstagande och handlingskraft i frågan. En jargong såsom de värnpliktiga beskriver står inte i paritet med Försvarsmaktens uppförandekod och således borde det ligga i förbandets intresse att aktivt motverka problemet.

Mat

På militärrestaurangen tar maten ofta slut till följd av för korta intervaller mellan plutonerna. Kökspersonalen hinner inte fylla på mat mellan plutonerna och ofta serveras endast vitt bröd och müsli utan yoghurt. Det är ett dåligt utbud vad gäller grönsaker och näringsrik mat, både vad gäller ISO och MR. Problemet kopplat till avtalet med Fazer är känt sedan länge inom Försvarsmakten. Pliktrådet är medvetna om att förbanden har lite att säga till om i denna fråga. Däremot är det för Pliktrådet oförståeligt att problemet med att mat tar slut till följd av för korta tidsintervaller mellan plutonerna kvarstår, fyra månader efter att problemet uppdagades.

Vidare uppger förtroendevalda att de får för lite tid till utspisning i fält, vilket leder till att mycket mat inte hinner ätas upp och istället slängs.

Schema

För att värnpliktiga ska kunna planera fritid, extrajobb, tid med familjen och dylikt efterfrågar värnpliktiga att skvadron-/plutonsledning delger stom- och veckoplanering i så god tid som möjligt och eftersträvar att inte flytta på helgtjänst/ledighet. Förtroendevalda uppger att det större problemet avser försenade och ibland uteblivna veckoscheman, vilket försvårar planering mellan värnpliktiga och soldathem.

I dagsläget varierar tillgången till schema mellan plutonerna och således möjligheten för de värnpliktiga att planera tjänstefri tid. Vissa plutoner uppger att de stundvis får ut scheman, men till följd av tjtande. En del värnpliktiga med extrajobb upplever det svårt att planera jobbschema, enligt dem på grund av ofta förekommande ändring av helgtjänst/ledighet. Rekrytthandläggare uppger att sådana ändringar sällan sker och tror snarare att bristande information bidragit till denna upplevelse.

Skador

De värnpliktiga upplever problem med belastningsstegringen. Detta då belastningen var låg under GMU för att sedan chockartat höjas vid inledandet av BU. De värnpliktiga uppger att detta ledde till en drastisk ökning av skador, främst bland de med befattning som innebär tung tilläggsutrustning. Vidare lyfts kritik mot att den nuvarande belastningsstegringen utgår från den fysiska normalfördelningen i kontrast till den faktiska individen. Detta lyfte även Försvarshälsan vid Pliktrådets tidigare besök.

Hälsa och hygien

En del plutoner tilldelas inte diskmedel, tvål eller handsprit när de utspisar ute i fält.

De värnpliktiga uppger att de har svartmögel i torkburarna.

Rekrythandläggaren förmedlar att reovering av fästningen kommer att ske nästa år. Huruvida detta kommer lösa problemet med svartmögel i torkburarna framgick inte.

Utrustning och individuell anpassning

De värnpliktiga har varken fått anpassa sin stridsväst eller fått tillåtelse att använda oket. När individer med korta ryggar ska bära ryggsäck med stridsväst så hamnar ryggsäcken antingen utanpå fickorna eller ovanpå och trycker ned bältet med fickorna. Det är ergonomiskt opassande och har visat sig vara en orsak till ryggproblem. Plikträdet uppmuntrar K 3 till att tidigare i utbildningen tillåta anpassning av utrustningen.

Förtroendevald uppger att det inte finns tillräckligt stora storlekar på kängorna. Personen medger att han har ovanligt stora fötter men menar att då förbandet inte kan erbjuda honom den utrustning som krävs för tjänster, bör han kompenseras ekonomiskt för utlägg av egna inköpta kängor. Plikträdet vill med detta lyfta att utlägg för utrustning till följd av tillkortakommande från Försvarmaktens sida alltid bör kompenseras.

Kommunikation

Kommunikationen mellan skvadronsledning och värnpliktiga är enligt förtroendepersoner undermålig. De upplever att värnpliktiga har fått otillräcklig information och härleder detta till vad de tror beror på bristande kommunikation mellan skvadronsledning och plutonsbefäl.

Avslutning

Plikträdet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat en bedömning som kan bidra i processen att skapa konstruktiva åtgärder. Vi vill tacka för ett samarbetsvilligt och transparent besök. Slutligen har vi förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbetet mellan Plikträdet och Livregementets Husarer.

Tack för ett givande besök,

Plikträdet genom
Malin Eidmann